

Fiscale kloof met buurlanden loopt op tot € 6 200 per huishouden

België klom in 2012 naar plaats twee in de ranglijst van de totale fiscale druk. Met de regering Di Rupo steeg de fiscale druk naar 51% van het BBP en slonk de kloof met fiscale koploper Denemarken aanzienlijk (Eurostat, 2013). Maar wat betekent een zeer hoge fiscale druk voor het gemiddelde gezin? Maakt dit werkelijk zoveel uit? Hoeveel minder belastingen zou het gemiddelde gezin betalen indien ons land dezelfde fiscale druk had als Nederland, Duitsland of Frankrijk?

De fiscale kloof

Om de betekenis van een hoge fiscale druk te concretiseren, vergelijken we de betaalde belasting per inwoner en per huishouden in België met de buurlanden. We veronderstellen hierbij dat elk economisch huishouden bestaat uit 2,4 personen wat ons toelaat de totale betaalde belastingen per huishouden of gezin te berekenen. Uit Tabel 1 blijkt dat de totale fiscale ontvangsten in ons land van ongeveer € 188 miljard in 2012 impliceren dat de Belg gemiddeld € 17 232 aan belastingen betaalt. Per huishouden komt dit neer op een verbluffende € 41 358 aan betaalde belastingen per jaar. In onze buurlanden genieten de huishoudens van een lagere fiscale druk. In Duitsland betaalt het gemiddelde huishouden in 2012 geen € 41 358 aan belastingen maar slechts € 34 048, wat neerkomt op een verschil van € 7 274 voor één jaar. Met dit verschil koop je jaarlijks bijna een kleine stadsauto. Ook de Nederlanders en de Fransen betalen minder belastingen dan de Belgen. Gemiddeld bedraagt de fiscale kloof met de buurlanden ongeveer € 6 200 per jaar. Voor Nederland moeten we wel rekening houden met het aanzienlijke inkomensverschil. Volgens Eurostat is het gemiddelde inkomen in Nederland in 2011 ongeveer 10% hoger dan in België (uitgedrukt in koopkrachtpariteiten¹). De Nederlanders betalen net zoals de Belgen veel belastingen maar dit is relatief makkelijker omwille van hun hogere inkomen per hoofd. In Duitsland is het gemiddelde inkomen in 2011 slechts 1.6% hoger dan in België zodat de vergelijking met Duitsland meer representatief is.

¹ Eurostat (2013). GDP per capita in PPS (online data codes: nama_gdp_c and tec00001)

Tabel 1 – Verschil in belastingen per huishouden tussen België en de buurlanden (2012)

	Totale belastingontvangsten (milj €)	Betaalde belasting per inwoner (€)	Betaalde belasting per huishouden (€)	Verschil met België
België	188 700	17 232	41 358	
Frankrijk	1 034 400	15 896	38 152	3 206
Duitsland	1 161 000	14 201	34 084	7 274
Nederland	279 300	16 774	40 259	1 099
Verenigd Koninkrijk	730 240	11 696	28 072	13 286

Bron; eigen berekening op basis van Eurostat (Government Revenue, update 9.12.2013) en de veronderstelling dat elk huishouden bestaat uit 2,4 personen / Opm; fiscale data voor 2012 zijn nog niet finaal en kunnen later gecorrigeerd worden

De gemiddelde Duitser geniet van een aanzienlijke fiscale korting ten opzichte van de Belg. Duitsers hebben hierdoor een hoger besteedbaar inkomen en kunnen meer keuzes maken dan Belgen. Markant detail; de regering Di Rupo ligt wel wakker van de koopkracht van de Belg en vergelijkt bijvoorbeeld graag energie- en telecomprijzen. De recente BTW-verlaging voor elektriciteit is hiervan een illustratie (en tegelijkertijd een mediagenieke trofee voor de nakende verkiezingsstrijd). Als de regering Di Rupo toch zo bekommerd is om onze koopkracht, wordt best de kost van het complexe Belgische politieke systeem systematisch *gebenchmarked* t.o.v. de buurlanden. Het reduceren van de fiscale kost van het Belgische systeem tot op het niveau van de systeemkost van de buurlanden zou voor de bevolking een zeer groot verschil uitmaken.

In de praktijk betalen de huishoudens minder belastingen dan gesuggereerd in Tabel 1. Naast de gezinnen betalen ook de bedrijven een deel van de totale belastingen. Aangezien in al de landen in Tabel 1 de bedrijven een vergelijkbaar aandeel van de totale belastingen betalen, zijn de verschillen met België in de laatste kolom wel representatief voor de verschillen in fiscale druk.

Value for money?

De kritische burger wil natuurlijk ook weten wat hij terugkrijgt van de overheid. Want het zou best kunnen dat landen met een lagere fiscale druk ook veel minder besteden aan sociale bescherming of aan gezondheidszorg. Zijn we dan ook niet beter af met meer belastingen en ook meer sociale bescherming? Misschien zijn de Denen net hierdoor zo gelukkig volgens het World Happiness Report 2013?

In Tabel 2 vergelijken we de overheidsbestedingen in 2011 aan sociale bescherming² en aan gezondheidszorg per inwoner in enkele EU-landen. Hieruit blijkt dat België per inwoner veel minder uitgeeft aan sociale bescherming en aan gezondheidszorg dan Denemarken. Het verschil bedraagt maar liefst € 5 267 per inwoner per jaar. Of meer uitgeven aan sociale bescherming en gezondheidszorg per definitie beter is dan minder uitgeven is niet duidelijk. Als mensen minder overheidsbescherming nodig hebben en leven in een cultuur die gezond leven eerder stimuleert – zoals Japan en Zuid-Korea mooi illustreren – is er niets mis met relatief lage overheidsuitgaven aan sociale bescherming en gezondheidszorg.

² Sociale bescherming omvat volgens Eurostat overheidsbestedingen aan ziekte en invaliditeit, ouderen, families met kinderen, werkloosheid, huisvesting en sociale exclusie (Bron; Statistics in focus 9/2013)

Als we naar de buurlanden in Tabel 2 kijken, blijkt dat Duitsland per inwoner per jaar bijna € 800 minder besteedt aan sociale bescherming en gezondheidszorg. Als we dit omrekenen naar een huishouden van 2,4 personen, komt dit neer op een verschil van € 1 920 per jaar. Het Verenigd Koninkrijk besteedt ongeveer € 2 000 per inwoner minder aan sociale bescherming en gezondheidszorg. Frankrijk en Nederland besteden per inwoner *meer* aan sociale bescherming en gezondheidszorg dan België.

Tabel 2 – Totale overheidsbestedingen aan sociale bescherming en gezondheidszorg, uitgedrukt in Euro per inwoner (2011)

	Sociale bescherming (€/inwoner)	Gezondheidszorg (€/inwoner)
Eurozone	5 716	2 094
Denemarken	10 892	3 607
België	6 577	2 655
Duitsland	6 215	2 232
Frankrijk	7 306	2 530
Nederland	6 193	3 053
Verenigd Koninkrijk	4 981	2 233
Zweden	8 513	2 886

Bron: Eurostat (2013). General government expenditures in 2011 – Focus on the functions ‘social protection’ and ‘health’. Statistics in Focus 9/2013

We kunnen dan ook concluderen dat gezinnen in Duitsland, Nederland en Frankrijk minder belastingen betalen dan in België en dat dit *niet* ten koste gaat van aanzienlijk lagere overheidsbestedingen aan sociale bescherming en gezondheidszorg. Britse huishoudens betalen veel minder belastingen maar genieten minder van overheidsbestedingen aan sociale bescherming en gezondheidszorg.

In ons land worden de zeer hoge fiscale ontvangsten eerder beperkt omgezet in sociale bescherming. De Belgische overheid besteedt 36,6% van de totale overheidsbestedingen aan sociale bescherming (Eurostat, 2013). Het gemiddelde in de Eurozone bedraagt 40,7% van de totale overheidsbestedingen terwijl Denemarken 43,8% besteedt aan sociale bescherming. In het Belgische systeem gaan relatief veel middelen naar de overheidsdiensten zelf - 15% van de overheidsbestedingen t.o.v. 13,8% in Eurozone – en aan economische doeleinden zoals allerhande subsidies (12,3% t.o.v. 8,4%). De Duitse regering besteedt slechts 7,8% van haar fiscale ontvangsten aan economische doeleinden, waaruit andermaal blijkt dat economische succes niet afhangt van veel dure overheidsinitiatieven om de economie te ondersteunen...

Conclusies

De Belg betaalt zeer veel belastingen. In vergelijking tot de buurlanden betaalt het Belgische huishouden jaarlijks ongeveer € 6 300 meer. Het verschil met Duitsland bedraagt € 7 274 per jaar (of bijna een kleine stadsauto). Deze grote fiscale kloof wordt niet gecompenseerd door aanzienlijk hogere overheidsbestedingen in België aan sociale bescherming en gezondheidszorg. Denemarken heeft een hogere fiscale druk dan België maar besteedt per inwoner jaarlijks € 5 267 meer aan sociale bescherming dan België. België besteedt relatief veel aan de werking van de vele overheidsdiensten en aan economische doeleinden (waaronder subsidies). Duitsland besteedt veel minder aan economische doeleinden maar boekt wel betere economische resultaten.